

Nr 21

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående backspegel på motorfordon.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta och till lagutskott hänvisade motioner, nr 454 i första kammaren av herr *Isacson* och nr 571 i andra kammaren av herrar *Bengtson* i Solna och *Thylén*.

I motionerna, som är likalydande, hemställes »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att i lämpligt sammanhang utredning göres om ett effektivt backspegelsystem samt en i lag inskriven standardisering av detta system».

Till stöd för sin hemställan anför motionärerna bl. a. följande. Föreskrifter saknas när det gäller enhetlighet i fråga om speglarnas placering och utformning. Bestämmelser saknas helt beträffande yttre speglar. Sådana ger, rätt placerade, möjlighet att iaktta trafiken snett bakåt utan att föraren förlorar den framförvarande trafiken ur sikte. De ger också ett bättre synfält eftersom de döda vinklarna i stor utsträckning försvinner. Man saknar emellertid kunskap om på vilket sätt olika speglar skall vara utformade för att på bästa sätt tillmötesgå kraven på stort synfält och korrekt återgivande av skeendet. Särskilt den yttre vänstra backspeglarna är aktuell i samband med övergången till högertrafik, eftersom den kan bidra till att skärpa uppmärksamheten på trafiken snett bakåt vänster.

Beträffande motionens fullständiga innehåll hänvisas till motionen II:571.

Gällande bestämmelser

Enligt 3 § 1 mom. i) vägtrafikförordningen (VTF) skall bil vara försedd med backspegel, så placerad, att föraren med spegeln kan iaktta den bakomvarande trafiken. Chassi utan förarhytt behöver dock inte vara försett med backspegel.

Med stöd av 1 § vägtrafikkungörelsen har väg- och vattenbyggnadstyrelsen meddelat följande bestämmelser om backspegel på motorfordon.

1.0 Antal

1.1 Personbil, vars totala längd ej överstiger 6 m, ävensom 3-hjulig motorcykel med täckt karosseri, skall vara försedd med minst en backspegel under förutsättning att denna med hänsyn till kraven i punkterna 5.1 och 5.3 kan placeras invändigt i fordonet, eljest minst två. Kombinationsbil (stationsvagn, herrgårdsvagn etc.) samt personbil, försedd med kopplings-

anordning för släpfordon, skall dock vara försedd med minst två backspeglar.

1.2 Annan bil skall vara försedd med minst två backspeglar.

2.0 Placering

2.1 Backspegel skall vara placerad så att föraren vid normal körställning kan överblicka vägen bakom fordonet samt så att den ej nämnvärt försämrar sikten framåt över vägen eller åt någondera sidan.

2.2 I de fall fordon enligt punkterna 1.1 och 1.2 skall vara försett med minst två backspeglar, skall två backspeglar vara placerade utvändigt på fordonet, en på vardera sidan.

2.3 Utvändig backspegel bör placeras så att hela spegeln kan ses genom den del av vindrutan, som rengöres av vindrutetorkare, eller genom sidoruta, samt så att vinkeln mellan en linje från förarens ögon till spegelns centrum och en linje parallell med fordonets längdaxel ej överstiger 50° .

2.4 Utvändig backspegel får ej skjuta längre utanför fordonets yttre begränsningslinjer än vad som erfordras med hänsyn till föreskrifterna i avsnitt 5.

3.0 Utförande

3.1 Backspegel skall vara ställbar och stadigt fastsatt på fordonet.

3.2 Den skall vara så beskaffad att dess inställning ej ändras på grund av fordonets normala skakningar.

3.3 Invändigt i fordonet placerad backspegel skall kunna inställas utan hjälp av verktyg.

3.4 Backspegel skall vara beskaffad så att den kan motstå normal mekanisk åverkan och att dess reflekterande förmåga under rimlig tid ej försämras genom ytterluftens inverkan.

3.5 Backspegelns reflekterande yta skall vara plan eller svagt konvex. I senare fallet får glasets krökningsradie ej vara mindre än 800 mm.

3.6 Backspegel eller dess fäste får ej vara försedd med skarpa spetsar eller kanter, som kan vålla onödig skada vid sammanstötning med andra trafikanter eller på förare och passagerare i händelse av ofrivillig beröring.

3.7 Utvändig backspegel, som skjuter utanför fordonets yttre begränsningslinjer, skall vara så konstruerad, att den föres innanför nämnda begränsningslinjer, om den utsätts för en kraft framifrån eller bakifrån parallell med fordonets längdaxel, överstigande 25 kp.

4.0 Dimensioner

4.1 På bil, vars totala längd ej överstiger 6 m, samt på motorcykel skall backspegelns reflekterande yta uppgå till minst 50 cm^2 .

4.2 På annan bil skall den reflekterande ytan på utvändig konvex backspegel uppgå till minst 150 cm^2 och på plan backspegel till minst 300 cm^2 .

5.0 Geometriskt synfält

5.1 Invändig backspegel skall ge ett sådant synfält bakåt, att vägen kan överblickas på en bredd av minst 4 m på vardera sidan om en linje genom fordonets längdaxel på ett avstånd av 20 m från backspegeln räknat och vidare bakåt.

5.2 För föreskriven, utvändig backspegel får den i punkt 5.1 angivna bredden 4 m mätas från fordonets yttre begränsningslinje förlängd bakåt på den sida av fordonet backspegeln är placerad. Då till fordonet är kopplat

släpfordon, får bredden i stället mätas från släpfordonets yttre begränsningslinjer förlängda bakåt.

5.3 Ovannämnda krav skall uppfyllas vid såväl belastat som obelastat fordon.

6.0 Optiska egenskaper

6.1 Backspegel skall återge den reflekterade bilden tydligt och utan nämnvärd förvrängning, åtminstone när föremålet betraktas med liten reflexionsvinkel.

7.0 Färg

7.1 Backspegelns färgåtergivning skall vara sådan, att i trafiken förekommande ljussignaler kan identifieras i spegeln.

Bestämmelserna tillämpas vid typbesiktning och registreringsbesiktning från och med den 1 jan. 1965.

Utredning

Enligt uppgift i årets statsverksproposition (bil. 8, s. 9) har inom kommunikationsdepartementet under hösten 1966 tillsatts en särskild arbetsgrupp med representanter för väg- och vattenbyggnadstyrelsen, rikspolisstyrelsen, trafiksäkerhetsrådet, statens väginstitut och AB Svensk Bilprovning. Gruppen skall, med utgångspunkt från bl. a. de skärpta säkerhetskrav som väntades komma att gälla och numera beslutats att fr. o. m. 1968 tillämpas för i USA försålda bilar, utarbeta förslag till nya svenska säkerhetskrav på bilarna. Utskottet har inhämtat att gruppen på sitt program bl. a. har frågan om backspeglarnas placering och utformning. En promemoria från gruppen i ämnet kan väntas under våren.

Utskottet

I VTF föreskrivs att bil skall vara försedd med backspegel så placerad att föraren med spegeln kan iaktta den bakomvarande trafiken. Närmare föreskrifter om backspeglar har utfärdats av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Enligt dessa föreligger inte krav på utvändig backspegel för personbil av normal storlek.

I motionerna framhålls bl. a. att man för närvarande saknar kunskap om hur backspeglarna bör vara konstruerade för att på bästa sätt tillmötesgå kraven på stort synfält och korrekt återgivande av skeendet i trafiken. Man ifrågasätter huruvida inte yttre backspeglar är en bra lösning av problemet. Motionärerna hemställer att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall begära utredning i lämpligt sammanhang av ett effektivt backspegelsystem samt en i lag inskriven standardisering av detta.

Som framgår av den tidigare redogörelsen arbetar inom kommunikationsdepartementet en särskild grupp med representanter för väg- och vat-

tenbyggnadsstyrelsen, rikspolisstyrelsen, trafiksäkerhetsrådet, väginstitutet och Aktiebolaget Svensk Bilprovning för att utarbeta förslag till nya svenska säkerhetskrav på bilarna. Gruppen behandlar därvid även frågan om backspeglarnas placering och utformning. De av motionärerna aktualiserade frågorna kommer på så sätt att prövas och belysas inom arbetsgruppen. Då sålunda motionernas syfte kan anses vara redan tillgodosett får utskottet hemställa,

att förevarande motioner, I: 454 och II: 571, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 mars 1967

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Alexanderson, Svante Kristiansson, Knut Johansson*, Ebbe Ohlsson, Nils-Eric Gustafsson, Åkesson, Wirmark och fru Landberg;

från a n d r a kammaren: herrar Johansson i Torp, Nyberg, fru Torbrink, herrar Grebäck*, Svenning, Hamrin i Kalmar, Bengtson i Solna och fru Ekroth.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.